

LA NOMINA MUNICIPAL DE LA CIUDAD DE MALLORCA EN 1374

por GABRIEL LLOMPART

El número de libros de cuentas —o de *clavaria*— del municipio de la ciudad medieval de Mallorca, como es bien sabido, es por el momento reducido y se puede contar con los dedos de una mano.

Por esta razón consideramos de utilidad aprovechar una de estas raras piezas que trae ordenada en su comienzo la nómina del personal del ayuntamiento —nombres y sueldos— para poder tener una idea siquiera aproximada de la burocracia municipal que lo integraba.

Es posible que haya que hacer en ella algunos retoques, aunque de cierto no muchos, para poder contar con un organigrama de los servicios que por entonces la institución brindaba no sólo a la ciudad de Mallorca sino también a toda la isla.

A veces no se tiene debidamente en cuenta que en un principio la ciudad de Mallorca asumió muchas funciones que hubieran debido corresponder a ayuntamientos inexistentes en el *hinterland*. Este hecho es de suma importancia no sólo para comprender la organización del cobro de impuestos y de la vigilancia de las costas sino también para captar mejor el fondo de cuestiones aparentemente tan alejadas como la concesión de la bandera a la ciudad, universidad y reino de Mallorca del rey Sancho.

Todo el personal que figura en la mencionada nómina trae anotado a continuación el sueldo que percibe, menos los jurados que, como es sabido, no cobraban pero a quienes se les pagaba el traje de ceremonia llamado *gramalla*.

Según se echa de ver dando una hojeada a nuestro documento, después de los asesores, oficinistas, pregonero y guardas, el dinero se invertía en controles de mercado y en el mantenimiento de las atalayas costeras —que arrojan 30 vigías, que si eran aumentados, recaían en los ayuntamientos locales, según he podido comprobar en el caso de Pollensa.

Doy una aproximación de los cargos a fin de que sirva de orientación para quien con más datos pueda establecer una visión diacrónica o —mejor aún— sepa encontrar huecos en nuestro listado.

El elenco es el siguiente:

2 clavarios (2, 3)

1 asesor jurídico (4)

1 notario escribano (5)

1 notario síndico (6)

1 escribano de clavaría (7)

2 cobradores deudas (9, 10)

1 tasador de diezmos e impositivos (34)

1 empleado de banca, *canviador* (8)

3 examinadores de cuentas (35, 36, 37)

1 escribano de las mismas (38)

1 guarda de «la sala» (11)

2 maceros (*veguers*) (12, 13)

1 guardián del almacén, *fòndec* (14)

1 guardián de la atarazana (33)

1 organizador de la vigilancia o *guaita* (39)

1 correvidile de dicha milicia (41)

2 médicos (27, 28)

5 empleados del abastecimiento de agua (15 a 20)

7 cobradores de arbitrios: medidor del vino, pesadores del *mercat del fil, de la lana i el carbó, de les faves, de la farina, de la pulla* (21 a 26, 35)

1 marcador de la plata (28)

2 veedores de la ceca (29, 30)

1 pregonero (80)

30 vigías: 4 en Porto Pi y 2 en cada uno de los puestos de Trefalempa, Andratx, Dragonera, Soller, Pollensa, Alcudia, Capdepera, San Jordi (de Alfama), Manacor, Felanitx, Santañí, Ses Salines, Cap Blanc (42 a 77).

Sería petulancia-pienso-fulcrar esta nota con bibliografía sobre el ayuntamiento medieval, que sólo ha sido estudiado en sus generalidades. Quien haya saludado las bibliografías anotadas con tanta meticulosidad sobre los siglos XIV y XV por el profesor y buen amigo Alvaro Santamaría la podrá calibrar rápidamente.

Gabriel Llopart

SALARIOS DE LA INSTITUCION

Pegaments que havem fets dels salaris ordinaris segons que cadun any és acostumat:

1. Primerament havem pagat an Pons des Camps, jurat de Malorques, en l'any present (e son aquelles qui pertanyen als honrats jurats, segons les ordinacions fetes per lo senyor rey) per raó de les vestadures, les quals cadun any se fan en lo començament de la amministració, so és cadun dels dits jurats, XX ll. Munta per tots VI (E donàs albaran e èpocha, en poder den Jacme Tordera, notari de Malorques, feta a XVI de janer de l'any MCCCLXXIII)... CXX ll.

Item havem pagat an Pons, ciudetà de Malorques, clavari de la universitat, e son per salari d'un any qui ha servida la universitat per esser clavari d'aquella [...] L ll.

Item havem pagat an Miquel de Pachs, clavari de la universitat, e son per salari de un any [...] L ll.

Item havem pagat al honrat miser G. Guerau, savi en dret, son per salari d'un any qui ha servida la universitat, per esser assessor d'aquella [...] L ll.

5. Item havem pagat an Jacme Corbera, notari scrivà de la universitat, son per salari seu de un any [...] C ll.

Item havem pagat an Pere Sala, notari sindich de la universitat e son per salari seu d'un any [...], per esser sindich e procurador d'aquella [...] L ll.

Item havem pagat an Pere Fuster, scrivà dels clavaris de la universitat, e son per salari seu de un any [...] a menar e regir los comtes d'aquella... LXXX ll.

Item havem pagat an Barthomeu des Cors, cambiador, e son per salari d'un any qui és stat cambiador de la universitat [...] C ll.

Item havem pagat an Pera Palera, lavador dels deutes deguts a la universitat, son per son salari de XIII mesos qui ha servida la universitat per procurar que tots aquells qui devien a la universitat anassen posar so que devien a la taula den Berthomeu des Cos, cambiador de la dita universitat [...] XVIII l., XV s.

10. Item, havem pagat an Pere Merimon de Leyda, lavador dels deutes daguts a la universitat, per son salari de II mesos qui ha servida la universitat [...] XI ll., V s.

Item havem pegat an G. Sacoma, guardià de la sala de la universitat, per esser guardià de la dita sala [...] XXV ll.

Item havem pagat an Sanxo de Luna, veguer de la universitat, son per lo salari de un any que ha servida la dita universitat, per esser veguer d'aquella... XXXX ll.

Item havem pagat an Francesc Gombau, veguer [...] XXXX ll.

Item havem pagat an Guillem Peris, mercader, qui té lo fondech de la universitat, son per salari seu d'un any [...] XXV ll.

15. Item havem pagat an Guillem de Banyeres, saquier de la aygua de la font de la ciutat, son per salari seu de VI mesos qui en aquest any ha servits en la dita cèquia [...] XX ll.

Item havem pagat an Vicens Castell, coadiutor de la aygua de la font de la vila, son per salari seu d'un any [...] XXVII ll.

Item havem pagat an Jordi Lodrigo [...] son per salari seu de VI mesos [...] per menar la aygua de la dita font [...] XII ll., X ss.

Item avem pagat an Vicens Romeu [...] son per salari de VI mesos [...] XII ll., X ss.

20. Item havem pagat an G. Moyà, ciutedà de Malorques, son per son salari de un any que ha servida la universitat per guardar lo canó de la aygua qui va a la vila de vayl e per amenar aquella [...] XII ss.

Item havem pagat an Johan Conil qui ten la vergua de masurar les botes del

vi stranger qui.s ven en Malorques, son per son salari d'un any [...] per masurar e vergar les dites botes [...] XV ll.

Item havem pagat an Pere Dorta, qui té lo pes de les fabes de la farina, per son salari seu de un any... XXXIII ll.

25. Item havem pagat an Guillem Canals, qui ten lo un dels peses de la farina, son per salari seu de un any [i pel treball extraordinari axí en dicmenges com festes com altres jorns, per rahó al dit pes, on avia star continuadament tot jorn e gran part de les nits per pasar lo forment e altres blats qui eran ordonats de pastar per les falqueres per so que les gents poguessen trobar pa per les places]... XXVIII ll.

Item havem pagat an Barthomeu Scolà qui té la un de les pazes de la farina, son per son salari de un any [...] XXVIII ll.

Item havem pagat a mestre Pere Saflor, mestre en madecina, son per la panció que la universitat cascun any li és tenguda de fer... CI ll.

Item avem pagat a mestre Bonanat Johan, mestre en madecina, son per la panció que la universitat cascun any li es tenguda de fer [...] C ll.

Item havem pagat an Francesch Oliva, argenter, qui ten lo march del argent, son per salari de un any [...] per ragonexer que l'argent qui.s lavora en Malorques sia de la ley que esser deu a per marcar aquell [...] XV ll.

30. Item havem pagat al demunt dit Francesch Oliver, son per son salari de un any [...] per esser vaedor de la moneda qui.s bat en Malorques amb en Francesch Bertran ensemps, per veure e ragonexer que la dita moneda sia de la ley que esser deu, XV ll.

Item havem pagat an Francesch Bertran, veador de la monedaria, son per salari de un any [...] per esser vaedor de la moneda [...] XV ll.

Item havem pegat an Anthoni de Murta, guardià de la deressana, per son salari seu de un any (...) V ll.

Item havem pagat an Pere de la Mora, ciutedà de Malorques, son per salari de un any (...) per esser pessador del pes de la paya (...) XV ll.

Item havem pagat an Roger Ricard, corredor de coy, les quals per los honrats jurats del present any son stades taxades al damunt dit Roger Ricard, Berenguer Roig, Bernat Guells e Gill de Soterés, corradós, per salari de vendre los delmes del bestiar e totes les imposicions e ajudes axí de la ciutat com de fora, los quals los honrrats, jurats haguessen a vendra [...] LX ll.

35. Item havem pagat an Bernat de l'ontanes, ciutedà de Malorques, son en paga prorrata del salari que li pertany per rahó de la examinació dels comptes de la universitat de l'any MCCCLXX ensà, en la qual examinació lo dit Bernat ensemps ab los honrats en Berenguer comptadors per lo Gran Concell [...] XXV ll.

Item havem pagat an Berenguer de Termens, mercader de Malorques, en paga prorrata del salari que li pertany per rahó de la examinació dels comtes de la universitat de l'any MCCCLXX dos en sà [...] XXV ll.

Item havem pagat an Bernat Mulet de Muro, son en paga per tant del salari que li pertany per rahó de la examinació dels comtes de la universitat de l'any MCCCLXX dos en sà, [...] XXV ll.

Item havem pagat an Pere Soler, notari scrivà dels hoydós dels comtes de la universitat, son per salari d'un any [...] XXV ll.

Item havem pagat an Jacme Pallisser, prevera, son per salari de VI mesos que ha servida la universitat per ordonar les XXVmes de la guayta qui va per la ciutat e per fer albarans tots jorns d'aquelles e encar per fer albarans dels homens a cavayl

qui devan fer la guayta, [...] XXV ll.

40. E mes li havem pagat, los quals avia bestrets a diverses scrivans los quals han traladades totes les illes de la ciutat per manament den Bernat Miquel Joan Torredadal e Miquel Rauzell qui foren deputats a donar lo pan per les illes, (...) II ll.

Item havem pagat an Miquel Travedor (?), son en paga per tant del salari seu, so és per V mesos qui ha servida la universitat per donar los albarans dels vint e sinquants dels homens a peu e a cavall qui totes nits fan la guayta per la ciutat [...] XII ll., X ss.

Item havem pagat a Bonaventura Calcau, per son salari seu, de un any, qui ha servida la universitat per guaytar totes vespres en la una de les torres de Porto Pi, [...] XXVII ll.

Item havem pagat an Bernat de Comeles, guardià de una de les torres de Portopi, e son per son salari de un any [...] XXVII ll.

45. Item havem pagat an Ramón Aguiló, guardià de la una de les torres de Portopi, son per son salari de un any [...] XXVII ll.

Item havem pagat an Johan Riquer, talayer de la talaya del cap de Trafalempa, e son per son salari de un any qui ha servit e estat en la dita talaya, [...] XXX ll.

Item havem pagat an Domingo Gill, talaier del cap de Trafalempa, son per son salari de un any (...) XXX ll.

Item havem pagat an Guillem Banet, talaier den Draig, son per son salari de un any (...) XXX ll.

Item havem pagat an Barthomeu Seriol, talaier de la talaya den Drag, son per salari de un any (...) XXX ll.

50. Item havem pagat an Miquel Muntanyola, talayer de la Dragonera, son per salari de X mesos qui ha servit e estat en la dita talaya... XXXII ll., X ss.

Item havem pagat an Bernat Muntanyola, talaier de la talaya de Dragonera [...] XXXII ll., X ss.

Item havem pagat an Jacme Jofre, talayer de la talaya de Sòler, son per son salari de X mesos, VII jorns... XXXIII ll., V ss., II dd.

Item havem pagat an Pere Arnau, talayer de la talaya de Sòler, son per son salari, [...] XXXIII ll., V ss., II dd.

Item havem pagat an Johan Loret, talayer d'Alcodia, son per son salari de un any, ... XXXVI ll.

55. Item havem pagat an Ramon Fe, talayer de la talaya d'Alcodia, son per salari de VIII mesos que ha servit e estat en la dita talaya... XXVIII ll.

Item havem pagat an Matheu Marart, talayer de la talaya d'Alcodia per son salari de X mesos, [...] XXX ll., XVII ss., VI dd.

Item havem pagat an Pere Abayó, talayer de la talaya de Polensa, son per son salari de V mesos que ha servit e estat en la dita talaya [...] XVI ll., V ss.

Item havem pagat an Gabriel Guillem, talayer de la talaya de Polensa, son per salari de IIII mesos i mig que ha servit e estat en la dita talaya [...] II., XII s., VI d.

60. Item havem pagat an Arnau Curt Sach, talayer de la talaya del Cap de la Pera, son per salari de VII mesos que ha servit e estat en la dita talaya [...] XXII ll., XV ss.

Item havem pagat an Bernat Crespi, talayer de la talaya del Cap de la Pera, son per salari de VII mesos que ha servit e estat en la dita talaya [...] XXII ll., XV ss.

Item hagem pagat an Barthomeu Perdigo, talayer d'Artà, en lo loch apalat Sant Jordi, son per salari de VII mesos que ha servit e estat en la dita talaya [...] XXII ll., XV ss.

Item havem pagat an Miquel Verga, talayer d'Artà, en lo loch apelat Sant Jordi, son per salari de un mes qui ha estat e servit en la dita talaya [...] III ll., V ss.

65. Item havem pagat an Berenguer Soreyl, talayer de la talaya de Manacor, son per salari de II mesos que ha stat e servit en la dita talaya [...] VI ll., X ss.

Item havem pagat an Tomás Castayó, talayer de la talaya de Menacor, son per salari de VI mesos, IX jorns qui ha stat e servit en la dita talaya [...]

Item havem pagat ab Bessó Sans o Pere Sans, talayer de la talaya de Menacor, son per salari de V mesos, IX jorns, que ha servit e estat en la dita talaya [...] XVII ll., IIII ss., VI dd.

Item havem pagat an Guillem Mas, talayer de Felanig, son per salari de XI mesos i mig que ha servit e estat en la talaya del dit loch [...] XXXVII ll., VII ss., VI dd.

item havem pagat an Pere Truyol, talayer de la talaya de Felanig, son per salari de V mesos que ha servit e estat en la dita talaya [...] XVI ll., V ss.

70. Item havem pagat an Bernat Bordoy, talayer de la talaya de Felanig, son per salari de VI mesos e mig que ha servit e estat en la dita talaya [...] XXI ll., II ss., VI dd.

Item havem pagat an Jacme Vicens, talayer de la talaya de Sent Anyi, son per salari de X mesos que ha servits e estat en la dita talaya [...] XXXII ll., X ss.

Item havem pagat an Nedal Alborns, talayer de la talaya de Sentanyi, son per salari de dos mesos que ha servits e estat en la dita talaya [...] VI ll., X ss.

Item havem pagat an Bertran Cardell, talayer de la talaya de Sentanyi, son per salari de VIII mesos que ha servits e estat en la dita talaya [...] XXVI ll.

Item havem pagat en Domingo Rotlan, talayer de la talaya de les Salines de la parroquia de Campos, son per salari de VII mesos que ha servits e esta en la demunt dita talaya [...] XXII ll., XV ss.

75. Item havem pagat an Romeu Bruguera, talayer de la talaya de les Salines de la parroquia de Campos, son per salari de VII mesos que ha servit e estat en la dita talaya [...] XXII ll., XV ss.

Item havem pagat an Guillem Thomàs, talayer del Cap Blanch, son per salari de un any que ha servit e estat en la dita talaya [...] XXX ll.

Item havem pagat an Johan Urxaler, talayer del Cap Blanch, son per salari de un any que ha servit e estat en la dita talaya [...] XXX ll.

Item havem pagat an Guillem Banet, talayer de la parroquia d'Endrag, son per salari de dos mesos que ha servits e estat en la dita parroquia [...] V ll.

Item havem pagat en Jacme de Vadriyans, savi en dret, los quals li restaven a pagar per rahó del salari de L ll., les quals en l'any prop passat devia rebre de la universitat per esser assasor de la dita universitat... VII ll., VIII ss., I d.

80. Item havem pagat an Gill de Soteris, corredor de la Cort, son per salari seu de tot lo present any, per fer les crides del Concell e de totes altres coses qui hage a fer la universitat... VIII ll.